

tíðindablaðið

Útgevni: p/f sosialurin

Fyrstakstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820**Býráðið og ruskið****oddagrein**

BRENNIOVNARNIR í Havnardali eru niðurbrendir innan trý ár. Hetta fingur vit at vita í seinasta leygdagsblaði. Tað er svenskur serfrøðingur innan økið, sum hevur gjørt hesa meting. So er tað upp til býráðið og okkum onnur at trúgva hesum ella ei. Hesin dómur yvir ruskstöðina í Havn kemur tó ikki óvantaður. Í mong ár hava menn tosað um skilið, ella rættari óskilið, úti í Havnardali, og tá málið úr felagsrenovationsstöð fyrri allar Føroyar var til viðgerðar, varð eisini roknað við møguleikanum, at Havnin fór upp í hetta samarbeiðið.

TÁ VÖRU flestu serfrøðingar samdir um, at billigasta loysn var at allar Føroyar skulu vera við at loysa ruskspurningin, og at ein nýggj ruskstöð skuldi leggjast nærhendis Havnini. Millum annað gjørdust flutningsútreiðslurnar bilagast á tann hátt.

NÚ ER SO endalig støða tikin til, hvar ruskstöðin skal ligggja, og sumuleiðis er sligið fast, at Havnin verður uttanfyri. Um tað er klókt av Havnini at vera uttanfyri, ella um hon heldur skuldi verið við, er ein spurningur, sum leingi kann vera kjakast um.

MEN TAD, sum eftir okkara tykki tók-

tist lógið í teimum sjónarmiðum, sum komu úr býráðnum í Havn, var, at tað tóktist sum skilagóð og varandi loysn á ruskspurninginum í høvuðsstaðnum, bert at siga nei. — Uttan at gera sær serligar tankar um at seta spurningin — hvat so?

AT HAVNIN neyvan kundi loysa ruskspurningin verri enn hon gjørdi miðskeiðis í sekstíurum er óhugsandi. Tá varð sagt, at ein tilik ruskstöð, sum Havnin skuldi fáa, eins væl kundi liggið niðri á Vaglinum. Har var eingin lukstur og eingin roykur. Hvussu trivnaðurin hevði verið í miðbýnum, um hetta varð gjørt, er ikki torført at gera sær tankar um. A Vaglinum kom hon tó iki at ligggja. Hon varð lögð á náttúruvakra økið í Suðurstreymoy — beint niðanfyrri vatngoymslu býarinnar. Hvussu skilagott hetta var, halda vit tað vera grundir fyrri at ivast í.

ALT Í LAGIÐ, at Havnin sigur við interkommunala renovationsfelagsskapin, at hon klárar ruskið sjálv, men so halda vit okkum eisini hava loyvi til at spyrja, hvussu hetta skal klárast og eisini nær? Nú hevur ein svíð sagt býráðnum, at ruskstöðin kanska hongur saman í trý ár aftrat.

Tað er tí ongantíð ov tíðliga at gera sær greitt, hvussu spurningurin skal loysast. Tað er ikki neyðugt at biða, til køsturin og skommin í Havnardali dettur sundur. Tá gerst skaðin bert enn størri.

um. Til formaðurin kemur aftur úr summarfrí. Tað vil siga hetta komandi prisskeiðið 20. juni til 3. juli, og möguleiga eitt skeið afturat.

Vit halda fast við kærna: tí fyriliggjandi grundarlagi. Og vit meina, soleiðis sæð, at kærnevndin longu nú kann taka støðu til teir triggjar spurningarnar, sum vit reisa í kærskrivinum. Tí hetta eru alt reinir princip-spurningar, sum nevndin hevur samtykt at nýta í framtíðini.

Men vil kærnevndin stóðga eftir einari nýggjari útrokning av avrokningarpriðsum, so vænta vit at fáa tað at vita.

Meginfelag Útroðrarmanna
D. P. Danielsen, skr.

Kærusriv

Í september 1981 fann formaðurin í ráfiskanevndini fram til, at fiskavirkini fingur stórru úrtøku burtur úr viðgerðini av fiski, enn nevndin hevði roknað við í sinari útrokning av avrokningarpriðsum.

Nú hevur formaðurin funnið fram til, at nevndin eisini

hevur roknað við einari hægri tilvirkingarløn, enn teiri sum tann ymiska framleiðslan veruliga kostar virkjunum.

Í peningum svarar samlaði munurin til uml. 60 mill. kr. árliga. Og tað vil í veruleikanum siga, at virkin iarlaga hava gildið hesar 60 mill. minni fyrri fiskin, enn teir skuldu gjalda, um nevndin hevði roknað við teimum tilvirkingarlønunum og tí úrtøku-procenti, sum formaðurin hevur funnið fram til.

Viðvikjandi úrtøku-procentinum samtykti ráfiskanevndin, sum kunnugt, at javna tað út á tann hátt, at munurin, sum í meðal svaraði til uml. 21 oyru pr. kg., varð lagdur omaná tað skiftisavlopið, sum nevndin annars roknaði við. Soleiðis fingur virkin henda munin í avrokningarpriðsum afturfuttan.

Og kærnevndin goðtók tað avgerðina. Samstundis sum ráfiskanevndin hevur samtykt at nýta tær nýggju tilvirkingarlønirnar, tá hon roknar seg fram til avrokningarpriðsum, hevur hon gjørt av at hækka skiftisavlopið frá 0,67 kr. pr. kg. í meðal av øllum tilvirk-

Fólkastýri — stjórástýri — samstøða

Havi hoyrt um eitt land har fólkastýri ræður har fólkid veruliga kann siga sína meining uttan forfylging.

Har einstaklingurin er vardur fyrri ágangi av privatum eginsýntum áhugamálum.

Í hesum landi samstøðan í háseti sett orð sum: stjóri, embætismannaveldi ei verða nýtt — olli hava eins meðabýrgd óngin verður bruktur ei heldur misbruktur.

Ei eitt fólkastýri eins og okkara har tey, ið halda seg hava »maktina« fyrri tað fyrsta sæta sær og sínum fyrri tað næsta taka tey »eygagóðu« undir sínar veingir. Hetta er júst meginreglan í okkara sokallaða fólkastýri.

Í okkara »fólkastýrda« landi eru tey takksom og »eygagóðu« í sama bati — eru í klom maktgyrndargreidsins.

Kennir tú fyrirbrygdi selja sjálvan seg til Mammon Kapitalgreiðing?

Hevur tú hoyrt

henda láturin frá hesum kapitalgreiðingum stórum og småum mammon pappir, sil-ur, gull profittmakarunum stjórum småum-stórum embætismonnum-kvinnum stórum-småum ???

Deymurin av hesum berst tær fyrri næsum tú flennur, grætur eilt spígga ei tú fært so fegin tú vildi tú eins og olli hini ert í klom teirra ið rópa »Latid okkum sláa ein garð um og varðveita okkara hálvada sokallaða Fólkastýri«?

Samstøðuherurin spjaddur drepur sjálvan seg í hatri-maktgyrnd- klandri...

Orsokin bert luka illgresið hjá øðrum ei sitt egna.

Sleikja kapitalgreiðing mammon stjóranum embætismanninum embætiskvinnuni um rassin.

Sleiking í yvirfordum týðningi forir bert við sær líkasælu, avmakt tann »fullkomna« deyðan.

Nei, nú megu vit

vatna út okkara eginsýnti - sjálvgódska, sjálvrættvsi

Seti í háseti Broðralag-systragal-javnað og samanhalda hetta gevur styrki, gleði og liv.

Hetta kann bert avrikast um olli fyrri veruligum fólkastýri fylkjust.

Ikki av fólkid í fylkjust um lættusoppafólkastýri ei heldur fólk ið fylkjust um tær kreftir, ið ynskja sjálvrættvsi og eginsýnti.

Men fólk, ið innast inni í hjarta sínum ynskja veruligt fólkastýri.

Hetta verða óiva tey fólk, ið hava kent svídan av kapitalgreiðingum profittgreiðingum mammon stjóraveldi embætismannaveldi.

Vónandi um ikki so langa tíð verður tað veruliga fólkastýri sett á stovn eisini heri Føroyum! Broður og systrar gerist samhaldsfast!

Pegasus

MÚ hevur sent mál til kærnevndina

Meginfelag Útroðrarmanna, hevur sent tí serligu kærnevndini, sum lógin um ráfiskagrannin heimilar, so-ljóbandi skriv:

Ætlanin var at ráfiskanevndin á fundi 17. í hesum skuldi áseta avrokningarprið fyrri prisskeiðið 20. juni til 3. juli við tí nýggja skiftisavlopinum.

Men tá skiftisavlopið, kr. 1,41 pr. kg. í meðal, skuldi javnast út á teir ymisku viðgerðarhættirnar av teim ymisku fiskasløgnum, tyktist tað sera tvørligt at koma til eitt úrslit, har samlaði prissumunurin millum avrokningarpriðs og avreidingsprisir verður nakað tann sami, roknað við nýggja skiftisavlopinum, nýggju tilvirkingarlønini o.o., sum hann var við gamla skiftisavlopinum og tælgaldandi »fyriliks reguleringsini«.

Nýggjur fundur varð settur til dagin eftir, 18. juni. Heldur ikki tá eydnaðist at javna henda munin.

Og við tað at formaðurin er farin í summarfrí, várð avgjort at halda fram við gamla skiftisavlopinum og »fyriliks reguleringsini« og við tilvirkingarlønunum o.o. óbroytt-

um. Til formaðurin kemur aftur úr summarfrí. Tað vil siga hetta komandi prisskeiðið 20. juni til 3. juli, og möguleiga eitt skeið afturat.

Vit halda fast við kærna: tí fyriliggjandi grundarlagi. Og vit meina, soleiðis sæð, at kærnevndin longu nú kann taka støðu til teir triggjar spurningarnar, sum vit reisa í kærskrivinum. Tí hetta eru alt reinir princip-spurningar, sum nevndin hevur samtykt at nýta í framtíðini.

Men vil kærnevndin stóðga eftir einari nýggjari útrokning av avrokningarpriðsum, so vænta vit at fáa tað at vita.

Meginfelag Útroðrarmanna
D. P. Danielsen, skr.

Kærusriv

Í september 1981 fann formaðurin í ráfiskanevndini fram til, at fiskavirkini fingur stórru úrtøku burtur úr viðgerðini av fiski, enn nevndin hevði roknað við í sinari útrokning av avrokningarpriðsum.

Nú hevur formaðurin funnið fram til, at nevndin eisini

hevur roknað við einari hægri tilvirkingarløn, enn teiri sum tann ymiska framleiðslan veruliga kostar virkjunum.

Í peningum svarar samlaði munurin til uml. 60 mill. kr. árliga. Og tað vil í veruleikanum siga, at virkin iarlaga hava gildið hesar 60 mill. minni fyrri fiskin, enn teir skuldu gjalda, um nevndin hevði roknað við teimum tilvirkingarlønunum og tí úrtøku-procenti, sum formaðurin hevur funnið fram til.

Viðvikjandi úrtøku-procentinum samtykti ráfiskanevndin, sum kunnugt, at javna tað út á tann hátt, at munurin, sum í meðal svaraði til uml. 21 oyru pr. kg., varð lagdur omaná tað skiftisavlopið, sum nevndin annars roknaði við. Soleiðis fingur virkin henda munin í avrokningarpriðsum afturfuttan.

Og kærnevndin goðtók tað avgerðina. Samstundis sum ráfiskanevndin hevur samtykt at nýta tær nýggju tilvirkingarlønirnar, tá hon roknar seg fram til avrokningarpriðsum, hevur hon gjørt av at hækka skiftisavlopið frá 0,67 kr. pr. kg. í meðal av øllum tilvirk-

ingarhættum, til 1,41 kr. pr. kg. í meðal.

A tann hátt fæa virkin eisini afturfutt meginpartin av muninum millum ta tilvirkingarlønina, sum ráfiskanevndin higartil hevur roknað teimum, og ta lønina hon nú fer at rokna við.

Til tess at kunna hækka skiftisavlopið við út imoti 115% hevur sjálvandi verið neyðugt at broyta útrokningarhættin. Hetta verður m.a. gjørt við at taka útreiðslutøl uppi skiftisavlopið, sum ikki hava verið roknaði uppi fyrr.

Við at broyta avskrivingsreglurnar soleiðis, at virkin nú sjálvi uppskriva virðini á fæstum ognum, framleiðslu-ambóðum o.o. sum skal avskrivast. Og við at tryggja virkjunum eina fasta rentu, 10% árliga, av tí bókfærda eginpeninginum.

Vit spyrja kærnevndina:

1. Hevur ráfiskanevndin heimild til at rokna fiskavirkjunum almennan pening. Í hesum føri 60 mill. kr. ár-

liga, sum virkini av røttum attu at gildið meira fyrri fiskin, tí nevndin hevur roknað við skeivum úrtøku-procenti og skeivari tilvirkingarløn.

Harumframt hevur ráfiskanevndin gjørt av at, í staðin fyrri at nýta roknskapirnar hjá øllum virkjunum sum grundarlag, hevur hon nú valt fyra »nymótans og skilagott rikin virkir«, og leggur teirra roknskapir sum grundarlag, tá hoi í framtíðini skal áseta skiftisavlopið hjá øllum virkjunum undir einum.

Vit spyrja kærnevndina:

2. Samsvarar tað við lógina um reglugerðina fyrri ráfiskagrannin, at nevndin, tá hon ásetur avrokningarpriðsum, bert miðar seg eftir skiftisavlopinum hjá fyra ávisum virkjunum.

Frammanfyri er nevnt, at formaðurin í ráfiskanevndini hevur funnið fram til, at úrtøku-procent og tilvirkingarlønir hava verið skeivt roknað.

Tað hevur ikki verið gjørt-

igt hjá nevndarlimum at fáa taltiflar ella aðrar upplýsingar frá virkjunum, sum visa hvat formaðurin byggir sín til á.

Frammanundan hevur Føroya Fiskasala noktað ráfiskanevndini atgongu til øll sølu-skjøl sum skjálprógva teir ymisku útlutningsprisirnar.

Nevndin hevur tí ongar møguleikar at kanna, hvørt hesi tölur, sum formaðurin í ráfiskanevndini nú nýtir í útrokningum sínum, eru nóg haldgott grundarlag at byggja á. Vit vita bert, at ráfiskakeypararnir hava ikki mótmælt hesum nýggju tølunum.

Vit spyrja kærnevndina:

3. Samsvarar tað við lóg og reglugerð, t.d. § 4 í lógini og § 4, 1. og 8. stk. í reglugerðini, at nevndin ásetur avrokningarpriðsum, uttan at nevndarlimirnir fáa tað taltiflar sum skjálprógva teir upplýsingar sum hon grundar avrokningarpriðsum á.

Torshavn 14. juni 1982
Meginfelag Útroðrarmanna
D. P. Danielsen, skr.